

ОСТАННІ ВІСТІ

Віторок, 26-го жовтня 1965 року

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН 25-го ЖОВТНЯ КОНФЕРУВАВ ІЗ СВОИМИ СПІВРОБІТНИКАМИ НА ФАРМІ В ТЕКСАСІ та дивився на телевізії, як випускали ракету в Кейп Кеїд на Флориді. Президент вилетів після операції та прохолоджувався, зробивши три милі під час сонячної погоди. Президент невдоволений із невдачі з ракетною Еджіна, але сподівається, що при найближчій спробі вдасться Джеймі 6 виконати своє завдання об'єднати в космосі з ракетною. Поки що не знають, як довго Президент залишиться на фармі. На всякий випадок планується, що він буде на фармі до 17-го листопада, коли княжна Маргарита з Англії приїде з відвідин до ЗДА і має того дня бути гостем в Білому Домі. Але є можливість, що Президент прийме англійських гостей на фармі в Тексасі.

КАНАДА ПРОДАЛА КОМУНІСТИЧНОМУ КИТАЄВІ ПШЕНИЦЮ ЗА \$403 МІЛЬЙОНИ. Продано 223.8 мільйона бушлів, ціна за один бушель на світовому ринку виросла до \$1.80. Пшеницю почнуть постачати Китаєві в серпні 1966-го року, а закінчать три роки пізніше. Цей продаж пшениці є одним із найбільших в історії Канади, і канадський уряд із нього дуже вдоволений, як про це говорив канадський міністр торгівлі Мітчелл Шарп, який прибув до Торонто на передвиборчі збори. Шарп не подав покривки цього продажу, і тому не знає, який довгий кредит дістали китайці. В попередньому продажі вони мали кредит від 6-ох до 12-ох місяців.

БЮДЖЕТ НА ФІНАНСОВИЙ РІК 1966-1967 МАС ВИНЕСТИ ВІД \$107 ДО \$110 БІЛЬЙОНІВ, — передбачають економісти. В січні ц.р. передбачали в Департаменті Скарбу, що бюджет на цей фінансовий рік 1965-1966 внісе \$99.7 більйона, але витрати на війну в В'єтнамі спричинили, що цей бюджет значно переступить \$100 більйонів. Це є так званий регулярний, або адміністративний бюджет, до якого не належать ті витрати, які йдуть на соціальне забезпечення та на медичну опіку в рамках соціального забезпечення, бо всі ці видатки покриваються з окремих фондів.

АРМІЯ СПАСІННЯ В НЕДІЛЮ 24-го ЖОВТНЯ ВІДЗНАЧИЛА 100-РІЧЧЯ СВОГО ІСНУВАННЯ. Відзначення цього ювілею відбулося в найбільшій катедрі в Нью-Йорку — св. Івана, де були зібралися майже 10,000. Промовляв генерал Фредерік Кавтте, який очолює Армію Спасіння. Він говорив про працю Армії Спасіння, яка виникла 100 років тому, коли мала група людей старалася допомогти бідним людям в лондонських нетрях. Присутні бачили барвисту процесію представників трьох християнських віровізань: протестантської, римокатолицької і грецької православної. Промовляв губернатор Нью-Йорку Рокфеллер, який казав, що цей ювілей дає можливість відновити віру в гуманність. Грецький архієпископ Яковос говорив про християнську солідарність. Армія Спасіння має 1,000,000 членів.

У СВІТІ

ІНДІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ виніс демонстраційно з Ради Безпеки Об'єднаних Націй в понеділок 25 жовтня ц.р., коли вона зібралася внаслідок скарги Пакистану проти Індії за непослух закликам Ради Безпеки щодо перемир'я і відкликання військ з чужої території та за ведення в Кашмірі політики геноциду (фізичного винищення). Індійський міністр Сваран Синг запропонував проти "втручання у внутрішні справи" Індії: Індія не раз потвердила своє становище, що вона вважає Кашмір за частину своєї держави. Пакистанський міністр Зульфікар Алі Бутто гостро таурував Індію. Проводив д-р Гектор Пейс Ресс з Уругваю. На висок Артура Голдберга (ЗДА) перервано засідання.

ФРАНЦУЗЬКЕ МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ЗАПЕРЕЧИЛО твердження американського журналіста "Нью-Йорк", наче б президент Шарль де Голль говорив якусь закордонну дипломатів, що Німеччина не повинна мати голосу в справах європейської військової політики та що він, де Голль, не спочиває, поки останній американський воєн не виїде з Європи. Паризькі газети "Ле Монд" і "Le Figaro" потверджують, що це ноторіюно відомі погляди де Голля.

ПАПА ПАВЛО VI ДАВ ЗГОДУ на відновлення установи так званих робітничих духовників у Франції. Ці священники, які працюють, як звичайні робітники по фабриках і різних інших закладах, впливаючи своїм прикладом та розмовами з іншими робітниками в душі католицької віри і Церкви. Робітничі священники стали дуже популярні в післявоєнні роки у боротьбі проти комуністичних впливів серед робітництва, але згодом закинули їм, що вони самі стоять заанадто світськими. Тепер дозволено робітничим духовникам працювати повний час у фабриках. У цій справі відбулася у Ватикані конференція французького єпископату з керівниками Курії.

У РЕЙДСУРГУ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ВІДБУВСЯ з'їзд однієї тисячі колишніх воїнів елітарних німецьких військ т. зв. зброї СС. Почесним головою з'їзду був колишній генерал дивізії СС Сепп Дітріх, який близько десяти років перебував у в'язниці, засуджений за розстріл деяких західних полонених. На з'їзді прибули деякі колишні ес-еси з Данії і Голландії, але відмовились від участі у спільній фотографії, щоб не наражались на переслідування з боку хлібодавців.

ДИКТАТОР КОМУНІСТИЧНОЇ СХІДНОЇ НІМЕЧЧИНІ ВАЛЬТЕР УЛЬБРИХТ зголосив листовно на руху генерального секретаря Об'єднаних Націй У Танга прохання щодо прийняття в члені ОН Східної Німеччини, як "суверенної" держави. Всі західні держави вважали Східну Німеччину тільки за відомою зону Німеччини.

БРИТАНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР СЕОРАД ВІЛЬСОН ПРИЛЕТІВ до Родезії на наради з тамтешнім біло-расовим прем'єром Аїеном Смитом і іншими лідерами Родезії у зв'язку з загрозою, що уряд Сміта може проголосити самостійність Родезії вперше після британської, і тамтешньої мурійської більшості населення та всієї мурійської Африки.

ОРГАНІЗАЦІЯ АФРИКАНСЬКОЇ ЄДНОСТІ ПОГРОЖУЄ після трьох років її формального існування розвал — внаслідок фінансового банкрутства й байдужості членства. Генеральний секретар, Діалло Теллі з Гвінеї, проголосив, що ця організація має 2,500,000 дол. дефіциту, який постав просто тому, що на 36 членських держав 24 або зовсім не платять членських внесків, або вкладають мінімальні суми. Зате впродовж останніх двох років переведено 48 різних конференцій, які багато коштували й не принесли ніякого хісна. Організацію Африканської Єдності підтримує сприяння різними державами підтримки акції, що й ведуть і фінансують Москва або Пейпінг.

НЕ ВДАВСЯ ЛЕТ ДЖЕМІНІ 6 ВНАСЛІДОК ВАДИ В РАКЕТІ ЕДЖІНА

Астронавти Том Стеффорд (зліва) та Волтер Шіра безпосередньо перед летом Джеймі 6, що мав відбутися в понеділок 25 жовтня ц.р.

Кейп Кеїд, Флорида. — Призначений на 25-го жовтня лет Джеймі 6 з астронавтами капітаном Волтером Шірою і майором Томасом Стеффордом відкладений на початок 1966-го року тому, що випущена ракета Еджіна о 11-й перед полуднем 5-х годин після старту експлуатувала частину її вали в океан. Астронавти мали вилетіти 1 годину і 41 мінутою пізніше, коли ракета мала облетіти вже один раз Землю, але ж випущення в космос не відбулося, бо вони мали старатися об'єднати з ракетною, якої вже не було. Видатки становлять понад \$10 000 000, бо стільки коштувала ракета. Але фахівці від космічних летів не траплять надії, що найближчий лет космічного корабля Джеймі 6 буде успішним. Треба буде від 5-ох до 10-ох днів на те, щоб знайти хоч якийсь слід того, що викликало те, що ракета Еджіна летіла 5 мінутою вгору згідно з планом, а після того вона не летіла до тієї висоти, яка була їй призначена, тільки обнизилася і експлуатувала. Фахівці кажуть, що може бути 100 причин невдачі з ракетною. Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація невдоволена, але не припиняє праці і вже видала застереження, щоб підготувалися до випущення астронавтів Джеймі 7, які мають кружувати довкола Землі впродовж 14 днів та досліджувати, який вплив на здоров'я астронавтів матиме такий довгий лет в космосі. Джеймі 7 не має програми зустрічатися з іншою ракетною, як це мають робити астронавти Джеймі 6 і Джеймі 8 та дальших 4-ох, які заплановані на 1966 і дальші роки. Шеф космічних летів Джеймі — д-р Джордж Мюллер казав, що ця програма передбачає не самі лише успіхи, як це було досі, але і деякі невдачі, і тому можна сподіватися, що лет до Місяця відбудеться в призначеному часі, це значить перед 1970-им роком. Було час, коли програма висилки на Місяць астронавтів була спізнена на 17 місяців, але 5 попередніх успішних летів значно скоротили цю відстань, тому здійснення програми Аполло може відбутися згідно з планом. Фірма мас випробувувати тільки 6 ракет типу Еджіна, тому ж ціна дуже велика, бо аж — \$10 400 000.

Жалоба після смерті Президента УНР

Нью-Йорк. — З Представництва Виконавчого Органу УНР інформують, що після смерті президента УНР в екіпі сл. п. д-ра Степана Витвицького проголошено всенародну жалобу, яка триватиме до п'ятниці, 29-го жовтня 1965 року та кінчатиметься того дня о 12-й годині. Це повідомлення подається до відома також у зв'язку з запитом від багатьох наших установ і організацій, що влаштовують всьвітній імпресії. З кінцем минулого тижня у зв'язку зі смертю сл. п. д-ра Витвицького відключено цілий ряд запланованих на суботу й неділю розважових імпресій.

На Союзівці відбулася зустріч українських інженерів

Союзівка. — В суботу і в неділю 24 жовтня ц.р. відбулася тут на оселі УНСоюзу в Кетсільських горах традиційна зустріч членів Товариства Українських Інженерів Америки. В суботу пополудні відбулося пленарне засідання Головної Управи ТУІА під проводом голови центрального інженера Евстахія Яроша. Участь у тому засіданні взяли також голови й заступники голів Відділів — з Бостону інж. Роман Борисенко-Ткач, з Боуфалло інж. А. Криницький, з Філадельфії інж. Лев Якевич, з Сиракуз інж. Галіп, з Нью-Йорку арх. Іван Зяць, з Роман Галібей, та члени Головної Управи Микола Мокрієвський, Іван Когут, Іван Івашків і Михайло Ільків. Обговорено біжучі справи і справу зміни статуту. До спільної вечері засіло 89 осіб. Інж. І. Зяць привітав прибулих інженерів та гостей, між ними останніми — голою в Метрополітанському Відділі Товариства Українських Лікарів д-ра Вороха, головного інженера міської управи в Річмонді в Нью-Йорку Осипа Валенті й інших. Прийняти шанували пам'ять померлого д-ра Степана Витвицького, президента УНР в екіпі, одностайно мовчати. З уваги саме на цю розмова програма у Всесвітній була в останній хвилині змінена. Проводив нею інж. Лев Якевич з Філадельфії.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ ПЕРЕРВИ У БОМБАРДУВАННІ ПІВНІЧНОГО В'ЄТНАМУ

Вашингтон. — Президент Джансон заявив проти нової перерви в налетах на Північний В'єтнам, поки комуністи не подадуть виразного знаку, що така нова перерва стане підставою для мирних переговорів. Пресовий секретар Президента Білл Мосер ствердив, що поки нема ніяких познач, які давали б надію, що нове припинення летунського бомбардування Північного В'єтнаму спонукає тамтешніх комуністів до припинення з свого боку воєнних дій. Заява Президента була насправді відповіддю на вимогу, яку висловив в телевізійному інтерв'ю голова сенатської Комісії для закордонних справ Фулбрайт, що Америка повинна би перервати бомбардування Північного В'єтнаму, і то не на кілька днів, як це було в травні цього року, а на "кілька тижнів", щоб дати змогу комуністам перевірити свою політику. Сенатор Фулбрайт критикував також той, на його думку, неправильний стан, що Секретаріат військових справ (Пентагон) має "завеликий вплив" на формування американської закордонної політики. Названий речник президента Джансона ствердив, що такого стану взагалі не існує та що, зокрема, секретар оборони Роберт МакНамара є "багато меншим мілітаристом, як думують його критики". Американські газети в своїх негайних коментарях з'ясовують ближче становище президента Джансона в цій справі: президент Джансон уважає, що воєнна ситуація у В'єтнамі значно покращалася і що шанси виграти виразно переключились в сторону Америки та Південного В'єтнаму. Якщо комуністи все ще не признають цього і не хочуть викинути своїх змагань до воєнної перемоги, то слід радше посилити війну, а не послаблювати її, бо це тільки продовжить тамошній змаг. — Становище Президента підтримав його спеціальний асистент Мек-Джордж Ванді, який ствердив, що теперішня ситуація у В'єтнамі куди краща, як була дев'ять місяців тому. Тим часом у Південному В'єтнамі перебуває тепер з кількадесяти відвідин сенатор Едвард Кеїд. Разом з ним прибули сенатор Джозеф Тайдінгс та конгресмени Джан Кулвер і Джан Танні, всі демократи. Вони відвідали військові шпиталі, деякі села, мали розмови з американськими і південно-в'єтнамськими урядовцями. Однак військової власті відмовили сенатору Едварду Кеїду, коли він хотів полетіти над бойовище біля укріпленого військового табору в Плейм, за 215 миль на північ від Сайгону, де від 10-ох днів йдуть бої з сильними частинами повстанської комуністичної армії, в рядях якої є також регулярні частини північно-в'єтнамської армії. Газети зазначають, що впродовж останніх 45 днів було в Південному В'єтнамі вже 35 груп відвідувачів, які стають своєрідним тягарем для тамтешніх властей, та зокрема для служби безпеки. Число американських військ у Південному В'єтнамі зросло до 148,000, і все ще прибувають щораз нові частини. Це доказувало б правдивість попередніх вісток, що до кінця цього року американська армія у Південному В'єтнамі має зрости до 200,000 воїнів.

21-ий Відділ Союзу Українок Америки в Брукліні відзначив 35-ліття свого існування

Бруклін, Н. Я. — В неділю, 24-го жовтня, в залі Українського Народного Дому в північному Брукліні при Гренд вулиці відбулося відзначення 35-ліття існування 21-го Відділу Союзу Українок Америки. В українській католицькій церкві св. Духа при 5-й Норт вулиці, о. декан Володимир Андрушків відправив Панахиду по померлих членах Відділу, після того відбувся бенкет в залі УНДому. Ювілей відкриває доповідню 21-го Відділу СУА — п. Катерина Баран, яка замість це становить вже 16 років. Гимн СУА співпали присутні членкині і союзники. Отець декан В. Андрушків провів молитву і поблагословив харчі. П. І. Ярослав Заричка подав коротку історію 21-го Відділу СУА, з якої відомо, що цей Відділ працював для своєї бруклінської громади і він не забував про свою залишену Батьківщину — Україну, щиро жертвуючи на різні українські цілі тут в Америці і там в Європі. Були численні привітання. І так головний представник УНСоюзу п. Йосиф Лисотік привітав і вітав з Ювілєм 21-ий Відділ, підносячи велику його працю. Від Окружної Ради СУА в Нью-Йорку вітала Ювілянт п. Руженська. Були привітати й представники сусідніх Відділів СУА: 1-го (п. Бенцаль), 3-го (п. Гарасимчук і Вовк), 4-го (п. Лектей і Семен), 53-го (п. Різнюк), 64-го (п. Кіш), 62-го (п. Марія Лисотік і Бохонок). Вітали Ювілянт і представники інших організацій: від УНДому в Брукліні (п. Дубовський), від Об'єднаного Комітету (п. Ю. Козак), від Відділу УНС Запорозька Січ (п. Коваль), від Відділу УНС ім. Б. Хмельницького (п. Кіт), від Провінції (п. Бараболяк), від СУМА (п. Рибичський), Вечірньої Школи (п. Кука), Церковного хору (п. Галася). Отець Рейнарчик щиро вітав Ювілянт та високо оцінив його працю для цілої громади. Промовляти прощали СУА п. О. Лотоцька — голова Централі СУА. В містечкій частині група дітей з Асторії під проводом п. Оприско відзначувала з успіхом українські народні танки. Пані М. Стефанішин відповідала "Русинчик" і "Ой казала мені мати", а разом із п. Бохонок вони виконали "Накрила нічка" Гайворонського і "Ой піду я до млина" Січинського. Пан Лев Рейнарчик відповідала "Леті, моя пісню" в аранжировці п. Р. Левичького і "Ой яну, я яну" Числа. При фортепіано — Т. Левичький. Публіка щирими оплесками дякувала всім виконавцям. Співом. "Ще не вмерла України закінчено те свято."

УКРАЇНЕЦЬ — НОВИЙ ІМПІГАНТ КАНДИДАТОМ НА ФЕДЕРАЛЬНОГО ПОСЛА В КАНАДІ

Оттава. — Перший раз в історії Канади після другої світової війни кандидатом на посла до Федерального парламенту в Канаді став українець із нової української імміграції, прибулий з кінцем 1950-их років до Канади. Ліберальна партія іменувала на кандидата д-ра Вол. Білльського, д-р В. Білльський відомий як студентський часів, як громадський діяч, журналіст і письменник, що видавав літературний журнал "Звено". В Канаді закінчив медичні студії і є директором шпиталю у Вайтмат, Манітоба. Крім своїх професійних обов'язків д-р Білльський інтересується і бере активну участь в громадському житті, пише і має готові праці до друку і при тому кореспондентською дорогою студіює право.

Українська Католицька Єпископська Конференція робить Заходи про створення окремої Дієцезії в Польщі

Вінніпег. — Місцевий захід Польщі на т. зв. відзискані землі. Під цю пору в границях Польщі живе понад 300,000 українців. Є понад 40 українських католицьких священників, монахів і монахинь. Силою церковного права і силою справедливості належить українцям власна церковна влада. Українська Єпископська Конференція в Римі далі працює над об'єднанням нашої об'єднаної української Єпархії. Як знаємо, після другої світової війни частина українських земель дісталася Людовій Польській Республіці і деяку частину українців насильно переселено на захід Польщі.

В найближчу неділю відбудеться відкриття Українського Народного Дому в Гартфорді

Гартфорд, Конн. (Е. Г.). — В неділю 31 жовтня, о 1-й годині полудня, відбудеться свято відкриття Українського Народного Дому, збудованого цього року за підтримки арх. А. Осадці. Акту посвячення довершить парох української кат. Церкви о. декан Баландок та парох української православної церкви о. Коваленко. Безпосередньо про посвячення, в новій залі відбудеться бенкет, який відкріє голова У. Н. Д. Петро Титар, а проводити будуть бенкетом, як тостмайстри, О. Руданський в українській мові та Я. Гук в англ. мові. До участі в бенкеті запрошені гол. предсідники УНСоюзу та заст. президента УНКА І. Лисотік, гол. касир УНСоюзу Р. Слободян, який з нагоди відкриття УНДому вилетіть промовою, посади і представники міста, представники місц. Відділу УНКА, всіх місцевих товариств та молодіжних організацій та все українське громадянство Гартфорду, яке своїми щедрими пожертвами причинилося до здійснення цього величавого Дому. По бенкеті відбудеться коротка містечка програма з участю Українського Нац. Хору в Гартфорді під дир. О. Пришляка, танковий гурток під кер. Наді Крайнець та юних гармоністів. Забаву з танцями при організації І. Матіяша закінчить програму цього — небуденного для Гартфордської громади — дня.

Союзова Округа в Джерзі Сіті планує оживлену діяльність

Джерзі Сіті. — В минулу п'ятницю 22 жовтня 1965 р. тут, в приміщенні Українського Народного Дому, зібралися представники Відділу Українського Народного Союзу з Джерзі Сіті і Байону на нараду й схвалили новий план праці на зимовий сезон. Ця округа має за собою довгу історію дуже оживленої праці. В минулих роках вона влаштувала успішні ювілейні свята з нагоди 70-річчя "Свободи" та УНСоюзу, а ще раніше вітала делегатів минулої 25-ої конвенції. Схвалено в цьому зимовому сезоні влаштувати одну союзову і одну загальногромадську імпресію, щоб познайомити громадянство з новими досягненнями УНСоюзу в діяльності громадської та забезпеченої праці. Збори відкриті іншими промовою голова округи Антія Шарая, а секретарював Дмитро Дидик. Після відкриття зборів три доповіді. Голови Відділу і Союзу, а також секретар УНСоюзу Ярослав Падох доповідав про нову методу забезпечення членів УНСоюзу, в основі якої лежить план забезпечення члена й всієї його родини, виготовлений кожним окремою випадку секретарем чи організатором УНСоюзу. Доповідач вказував на те, що під цю пору, після численних, важливих змін, введених в цім році в забезпечення діяльності УНСоюзу, а зокрема після введення нових родів забезпечення, УНСоюз перейшов на вищий шабель забезпечувальної дії. Після доповіді "членства" в УНСоюзі та доби "забезпечення" без уваги на висоту суми забезпечення, прийшла доба "достатнього забезпечення" себе і своєї родини, в якій важливим питанням є не тільки, чи хтось забезпечений, але чи забезпечений відповідно високо. Бо тільки це дає сенс десятиріччюми всім життя платити вкладами. Асистент гол. секретаря Володимир Сохан вилетіть лекцію про методи та техніку забезпечення, оформлення й відраження нових членів. Привітали численні питання, взяті після ділової частини відбулася вчорашня. Під час гостини, влаштованої Окружною управою, гол. секретар вручив ювілейні відзнаки заслуженим у минулі роки діячам округи; пані Квітці Стецюк, Михайлові Баранові і Теодорові Лютвінакові.

СВОБОДА
UKRAINIAN NEWS
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303)
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1103 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Address: "СВОБОДА", P. O. Box 340, JERSEY CITY, N.J. 07303

Понад 200 законів

В минулу п'ятницю 22 жовтня ц. р. о. год. 1-й після літньої, після 14-годинного останнього засідання і після 9 і пів місячної праці закінчилась перша сесія 89-го Конгресу, що її голова демократичної більшості в Сенаті, Майк Менсфілд, прославляв, як „найвеличніша сесія в історії американського парламентаризму". Названий сенатор, один з найбільш відповідальних лідерів Конгресу, стверджує, що за цієї сесії покладено 85% обсягів, що їх зробила Демократична партія у своїй програмовій платформі, проголошеній перед останніми президентськими виборами.

Загалом Конгрес схвалив у цій своїй сесії понад 200 законів. С між ними постанови меншої ваги, але є й такі, які мають переломове значення. Згадати б тільки закон про медичну опіку для старших віком осіб, який вперше пов'язує проблему здоров'я громадян з державною Суспільною Безпечною. Таке ж переломове значення має загарантування права голосування муринів у практиці через заведення контролю федеральними урядовцями в реєстраційних бюрах в південних штатах. Створено новий департамент для міських справ. Вперше ухвалено поважку державну грошову допомогу виховній програмі студентів і педагогів. Вперше призначено державну допомогу для розвитку мистецтва. Змінено принципи іміграційного закону, скасувавши так звані іміграційні квоти для різних країн світу. Між характеристичними, хоч, може, не такими вже дуже важливими новоприйнятими законами варто згадати закон про обов'язкове призначення містейтвостів шляхів. Таким чином правду кажуть ті коментатори, які в балансі законодавчої праці цієї першої сесії 89-го Конгресу вбачають запланування реалізації президентової програми про „величне суспільство".

Очевидно, що Президент не дістав на 100% всього того, чого хотів від Конгресу. Оскільки так не схвалено постійних автономних прав для Дистрикту Колумбії. Не схвалено голосної точки „14 В" з робітничого закону Тефтарта про право до праці, чи радше — про примус членства робітників в робітничих спілках. Не перейшов так званий „хлібний податок" про субвенції для продуцентів пшениці по 50 центів від бушеля. Не перейшов законопроект про державну допомогу для неспроможних платити записки для них комісії. Сам вискокавець, демократичний сенатор Едвард Кеннеді, відкидаючи свою підтримку на цій сесії кандидатурі Франсиса Морресея з Бостону на федеральний суддя: ця справа наробила багато шуму. Скінчившись невдачею, не зважаючи на первісну підтримку з боку Президента та впливових двох сенаторів Кеннеді. Тому Президент запівав, що деякі справи він згодиться знову, коли Конгрес збереться на свою другу сесію 10 січня наступного року.

Але серед членів Конгресу переважає думка, що „треба сповільнити темп". Лідер опозиції, сенатор Еверетт Діксон критично висловився про минулу сесію, яка будучи то обмежувалась до „прибавання печатки" на зголошуваних урядових законопроектах, дармащо всю минулу сесію характеризували союз між демократами та поміркованими республіканцями, всупереч попереднім союзам консервативних демократів і республіканців. Всі згодні в одному: Конгрес працював.

В системі репетиції

Найкращою ілюстрацією несамостійності і несуверенності Української ССР в усіх ділянках державного життя, зокрема в економіці цієї другої за населенням союської республіки можуть бути пленуми, з'їзди і сесії її найвищих керівних органів, що ними є Центральний Комітет Комуністичної Партії України, як фактичний державний центр, і з другого боку Верховний Совет Української ССР, що мав би бути „парламентом" цієї фактичної держави.

Ні в Українській ССР, ні в будь-якій іншій союській республіці ні ЦК даної партії, ні Верховний Совет даної республіки, ні навіть призначувана ними ж обома установами т. зв. Рада Міністрів не мають нічого до говорення, ні до вирішування. Усі пленуми комітетів республіканських компартій відбуваються акуратно і докладно за програмою такого ж пленуму, відбутого в Москві. Так, наприклад, на порядку денному московського пленуму, що відбувся в Москві, в дні 28 і 29 вересня ц. р. були дві точки: 1. „Про поліпшення управління промисловістю, удосконалення планування та посилення економічного стимулювання промислового виробництва" і 2. „Про скликання чергового ХХІІІ з'їзду ЦК КПСС". Достойно такої ж саму програму мали цюгоричні пленуми усіх чотирнадцяти союських республік, тобто, крім РСФСР, яка однак користувалась привілеєм не мати своєї власної національної союської компартії, бо її заступає в цій республіці всесоюзна КПСС. Зразковим „денним порядком" для них усіх може бути програма пленуму ЦК КПУ, що відбувся в дні 19-20 жовтня в Києві: 1. „Завдання Комуністичної Партії України по виконанню рішень вересневого пленуму ЦК КПСС", значить, про згадане „Поліпшення... удосконалення... і поглиблення" та 2. „Про скликання чергового з'їзду Комуністичної партії України".

Так же само діється із ширшими збіговцями компартійної верхівки, що ними є в СРСР з'їзди комуністичних партій, з тією тільки різницею, що пленуми ЦК республіканських компартій відбуваються після московського пленуму, а їх з'їзд з'їзду перед з'їздом всесоюзної комуністичної партії в Москві. Схвалений вересневим пленумом ЦК КПСС у Москві 28-29 жовтня ц. р. порядок денний ХХІІІ з'їзду КПСС, визначеного на 29 березня 1966 року, відповідає докладно такому ж денному порядку денного чергового ХХІІІ з'їзду Комуністичної партії України, визначеному київським жовтневим пленумом ЦК КПУ на день 15 березня 1966 р., як також денному порядку денних таких ж з'їздів усіх інших республіканських компартій. В постанові про скликання усіх цих з'їздів дуже характеристична одна подробиця, а саме, що делегати на ці з'їзди обираються „згідно із статутом КПСС", що доводить, що жадна з цих компартій свого власного статуту не має.

Також ж само репетицією московських конвентів-лів як партійні пленуми і з'їзди, а сесії т. зв. „верховних совітів" окремих союзних республік. Вони відбуваються в кожній республіці так же само, як і пленуми ЦК республіканських компартій після сесії такого ж „Верховного Совету" СРСР і докладнісінько з таким же самим порядком нарад. Виголошені на цих сесіях доповіді, виступи в дискусії і прийняті ними постанови здебільша дослівним повторенням того, що було говорено і схвалено в Москві.

Усім тим, що говорять про якусь державність і суверенність Української і інших союських республік варто читати уважно друковані в союській пресі звіти про пленуми в республіканських пленумах, з'їздах і сесіях і порівнювати їх з такими ж самими звітами про московські пленуми, з'їзди і сесії

Д-р Михайло Данилюк

КОНСПЕКТ НА ЗАВТРА

МИНАЮТЬ ДНІ

I

Наше спільне сьогодні — вже майже минає, а з ним радості у проміннях ранку та турботи у сумерках вечора.

Двадцять років новітньої української еміграції неспоминно кінчилось цієї весни без фанфарів, великих заголовків, а навіть, звичайних у нас, широких пресових дискусій. Навпевно не тому, що ми мали б чогось соромитись за наш екзил або бути особливо гордими за густі досягнення. Просто — двадцять років пролетіло менше ніж один день і кожному дивно: де вони поділися?

Студенти давніх „добрих часів" мабуть нещадно вкляли у свій гимн відоме „віта ностра брєвіс ест", бо мавши на увазі, що життя є коротким — чи не хотіли вони, крім різних мотивів, підкреслити важливість дозрілого життя для творчості, розбудови, конструкції? Але, лішаючи мотиви авторів „Гавдеамус" для інших дискусій — все ж приходять на думку довжина періоду зрілого життя, кількості років творчості. А в них важливість чи не кожного дня. І повертаючи до теми нашого еміграційного сьогодні, далекою була б думка від „карпе діс" епікурейців, бо не про скористання із дня ідеться, а про використання його для тієї ідеї, яку нам всім доля покляла на плечі. А тих днів, творчих днів зрілого віку, так мало.

Некрологи, що густо засівають сторінки нашої преси, говорять самі за себе. І раптом довгий ряд постатей, із якими ми часто гірко не погоджувались, з якими в політичному житті гірко сварились, яким в різних організаціях ми устоваємо пробували недовіряти — після проголошеного некрологу виявились добрими патріотами і вагритими провідниками протилежних політичних рухів, інших установ, іншого віроповідання, яких, до речі, часто ніким загартувати. І це не тому, що по смерті їх говориться погане, а так просто тому, що дивлячись на „відлітаючий сірий шнур" приходять болочка думка такі всім: скільки вони доброго могли б це для нашої спільноти зробити...

Немає сумніву, що мимо всіх несподок, розчарувань та невдач — цих двадцять років новітньої еміграції принесли довгий ряд успіхів на внутрішньому та на зовнішньому фронтах. Однак, незалежно від добрих та невідрадих проявів — видається, що цей період вже виконав певне завдання і в атмосфері відчувалось, що українська еміграційна громада готова, а то її очікує нового періоду своєї праці і розвитку. Атмосферу вітчування іноді незаслужено називають „кризою" української людини, іноді кидають блискавками на громадськість та його „ослабленість", нарікають на молодість за його „байдужість", сваряться із американськими енциклопед-

діями, нападають на політичні рухи, не добачаючи позитивів роздумують негативні, а як вже немає про що дискутувати — на шпальти йдуть церковні справи, часами залюбки іншого віровизнання. Тим часом — це не фактичні проблеми ізз яких Україна „буде або не буде", це не проблеми, що вирішати призначення еміграції. Це, по-кинь, нормальний рефлекс, який не завжди в бажаній формі — але це процес атмосферичного вичікування. Можна заперечити, що це процес шукання, бо за св. Письмом — „шукайте і знайдете" в той час, коли ми у наших деяких сферах чимало розгубили. Шукання щойно мусить початись. Минають дні, приходять слідуючі дні, а з ними нові проблеми. Вимоги ж лишаються ці самі: прогрес. Стояти на місці — це йти назад. А днів так мало.

Внутрішні українські обставини, а зокрема міжнародне положення, яке має чималий вплив на нашу психіку і працю, склалось так, що процес формування еміграції депо продовжився. Особливо продовжився період визрівання, що затягується аж до сьогодні. Все ж цей період був потрібний і хоч його початок, а особливо кінець доволі важко визначити — то напруженість атмосфери із її бурями та проколами вищується, що цей довгий день в житті еміграції докопався до вечора і десь мусить початись новий із процесом шукання завершення. Новий період не для заперечення попереднього, а як логічне продовження життя нашого організму, який він має виконати своє призначення.

Великим гірхом було б давати готову рецепту на процес завершення. І було б не меншим гірхом відмовитись або знехтувати процесом шукання. Особливо під сучасну пору, коли то міжнародні поїди, а зокрема ферменти, що піднімаються за лінійну заслоу, можуть нас несподівано так закончити, що доведеться не відкачувати втрачених днів. Як прикро, до болі прикро було б кадрам усіх рухів, установ, організацій та Церков, коли б, продовжуючи наші періоди визрівання та шукання, — ми не ділилися б до точки широкого виконання нашого призначення супроти тих, ізз яких ми пішли на екзил. Це не аргумент, а просто пригадай до себе...

Кожний день — виграний в чергових кроках або втрачений. Років же зрілого і творчого життя в пересічному віці не багато, а особливо як дивитись на наші завдання та наш повільний темп окремих періодів. Використати їх, жити повністю до кінця, замінити наш потенціал в кінетику і нею заповнити прогалини — це зустріч завтрашнього дня.

Ми не втратили попередніх днів. Роками йшов процес формації і, якщо ми ма-

Б. Мартос

ОРГАНІЧНА ПРАЦЯ

У числах 145-147 „Свободи" вміщено цікаву статтю інж. Андрія Качора: „Линцем до органічної праці"; в ній автор висловлює цілу низку, хоч і не нових, але завжди актуальних думок. Хочу подати кілька міркувань, як ці думки перевести в життя, щоб вони не лишились благими побажаннями.

Думаю, що під виразом „органічна праця" автор розуміє: „конкретна, конструктивна", а б це додає: „організована і корисна для української справи" праця.

Власне кажучи, таку працю українська еміграція проводить увесь час. От хоч би в ч. 150 „Свободи", яке я тількищо прочитав, маємо повідомлення про українські школи й курси українознавства, про Українську Вільну Академію Наук в Нью-Йорку.

З особливою приємністю прочитав я в цьому ж числі про заплянування „Заревом" високошкільних днів, де між викладачами будуть асолюенти Української Економічної Високої Школи (Мюнхен): д-р П. Штерн, м-р С. Процик та син мого давнього товариша по громадській праці д-р М. Антонович.

Пишучи ці рядки, я одержав із Швайцарії від інж. І. Лучинського список 37 його статей, уміщених в швайцарських часописах. А праця пластунів і інших молодечих та спортивних організацій? А видавництва, а хори, капелі й танцювальні групи? А музичні школи? Та хіба все згадаєш! Я вже не кажу про церковне будівництво, що в нього наша еміграція вклала багато мільйонів доларів.

Але всього цього дуже, дуже мало; до того ж усе це — так бідне, як союський колтос. Ось, наприклад, загляньмо до „Нового Русского Слова" — скільки там неправди пишеться, як спотворюється наша історія! От хоч би в числі з 7 серпня цього року Ю. Сренчський пише, нібито 20 союських дивізій (15-20 тисяч воєнів), що наступали на Україну в 1919 році, склалися з українців: так само нібито й бригади Павлова. А скільки вкладається книжок, в яких безжалісно викривляється наша історія! От хоч би Б. Сергієвського „Прошлое Русской Земли" (Нью-Йорк, 1954), де про московську

ли помилки — то на них можна вчитись, але не обов'язково шукати їх насправі, а з тим жити в минулому. Завтра має чекати новий період, який спонукає вже сьогодні розглянутись за методами нових шукань для дальшого завершення.

● У Південному В'єтнамі був пошкоджено поранений в голову 22-річний телевізійний фотограф з Лос Анджелес, Каліфорнія, Чарльз Бернетт, під час того, як робив з військового гелікоптера знімки для телевізії із бойовища, як-то підняв гелікоптерами підтримання проти атакуючих комуністичних партизанів.

зраду в Андрусіві (розподіл України між Москвою й Польщею) зовсім не згадується, зате розповідється, як „гетмані стали змінювати Москву" і т. п. Або А. Дикого „Неизвращенная история Украины - Руси" (Нью-Йорк, 1961), де можна зустріти твердження, ніби в Галичині під час першої світової війни „спроби українців — сепаратистів боротись за московсько-фільськими настроями в Галичині, шляхом обвинувачування їхніх провідників у державній зраді, ганебно провалилися" (том 2, стор. 35) і т. д.: члени Центральної Ради — юнаки — соціалісти і напів — інтелігенція; галичани давили на них і вимагали негайної української заці всього життя; С. Петлюра — син чигана й ін.

Коли в „Новому Русскому Слові" зачеплять латвійців, білорусів чи козаків, ті зазвичай не реагують на це; білорус Стукальніс написав навіть добру статтю про мого князя Святослава. А ми? У ЗДА є понад 50 українських істориків; в самому Нью-Йорку й його околицях в книгозбірнях працює біля 100 наших молодих людей. При організованій співпраці тих і других можна зробити величезне діло: встановити правду.

Я не маю на увазі писання спростувань чи роз'яснень до „Нов. Рус. Слова". Необхідно видавати науково-популярний орган англійською мовою, а також окремі праці і поширювати їх між впливовими людьми й по книгозбірнях. Та й українською мовою необхідно це робити для поборювання дезінформації серед нашого громадянства, як показала недавня дискусія в „Свободі" про Крути. Це роблять і тепер окремі особи, але без попереднього обговорення фактів. Тому трапляються великі й малі неточності, а наші вороги їх використовують.

Щоб уникати шкідливих для нас хиб, пропоную при Українській Вільній Академії Наук, що об'єднує понад 40 наших істориків і має великий архів і книгозбірню — організувати окрему комісію для: розподілу між членами найбільш актуальних тем; обговорення спірних питань; видання праць англійською мовою, окремими книжками, як артикулами в англомовній пресі.

Та й серед українського громадянства необхідно поширювати правду про нашу героїчну боротьбу, наш національний зрив 1917-20 рр. Це наочно показала дискусія в „Свободі" в справі „Крути".

Я певен, що серед нашої еміграції знайдуться люди, що допоможуть фінансувати цю роботу так, щоб можна було оплатити бодай мінімально працю професорів. Багато наших людей живе в Америці вдвоє — втрое ліпше, заможніше, ніж жили під совстами або під Польщею. Вони можуть викроїти з свого бюджету 5-10 доларів місячно.

Вийжджаючи до Америки в 1923 році, я передав ці погрудді, запакані в окремі скрині, разом із своєю бібліотекою на зберігання до транспортної контори Шенкера. На превеликий жаль, там вони пропали, разом із частиною архіву мій.

По приїзді до Америки я довався, що десь тут з моєю погруддою Богдана Лепого, роботи М. Паращука. Шукаючи його, на доручення автора, я натрапив на

ПОХІД ПРОТИ УКРАЇНСЬКОМОВНОЇ ПРЕСИ В УКРАЇНІ

(До З'їзду вільних українських журналістів)

Відень. — 12-го січня ц. р. почали друкувати московську „Комсомольську Правду" на місці в Запоріжжі з матириц доставлених літаком із Москви. А вже на якийсь час перед тим у Запоріжжі почала друкуватись, із матириц так само „Правду" та „Известия".

Дня 1 квітня почали друкувати „Правду" в Донецьку, також з матириц привезених літаком із Москви. На початок друкували її там у 200-000 примірників.

У грудні 1964 р. почали друкувати „Советский Спорт" з матириц на місці в Харкові. То після „Правди", „Известий", „Труда", „Красной Звезди", „Комсомольської Правди" шоста центральна газета, яка друкується у Харкові.

Починаючи із січня 1965 р. у Києві почали друкуватись такі центральні публікації: „Колхозно-совхозное производство", „Рыбоводство и рыболовство", „Советский спорт" та тижневик „Футбол". Все разом тиражує у більш як 1 мільйон примірників. А вже від кількох років друкується у Києві з матириц привезених із Москви такі центральні газети як „Правда", „Известия", „Труд", „Красная Звезда", „Комсомольская Правда" та „Литературная газета".

Шойно згадані центральні газети друкуються також з матириц на місці у Львові, Одесі, та Дніпропетровську.

У Дніпропетровську нпр. при кінці 1960 р. „Правда" та „Известия" друкувались разом тиражем у 350,000 примірників.

В Одесі будується потужний поліграфічний комбінат, в якому побіч місцевої преси будуть друкуватись 12 центральних газет.

У 1960 р. в Києві тираж центральних газет друкованих із матириц вносили: „Правда" — 700,000; „Труд" — 100,000; „Красная Звезда" — 100,000; „Литературная газета" — 70,000; „Комсомольская Правда" — 30,000 примірників.

Коли у Києві й інших містах України центральні газети друкуються мільйонними тиражами то головна беспубліканська газета „Радянська Україна", що виходить у Києві в українській мові, в українській державі — виходить разом тиражем дещо понад 600,000 примірників.

Друкування центральних газет з матириц на місцях в Україні є одним із засобів походу проти української мови та українськомовної преси в Україні.

Доки центральні газети друкувались в Москві, від їх можна було відмовитись, мовляв, вони пізно надходять на Україну. То тепер коли вони виходять в Україні того самого дня, що в Москві того аргументу вживати вже не можна.

З другого боку існує така язва, як листоноші і громадські розпосуджувачі

преси. Вони то, кар'єровці і „совєтські патріоти", ходять по домах і вихають передплату центральних газет людям в Україні, переконуючи їх, що це патріотичне діло передплатувати цю втрадальні газети, коли не хочеш полати в якусь халепу.

Обкоми, міськомы, райкомы і первинні партійні організації також дістають з Москви інструкції, щоб якнайбільше центральних газет випускалось. І всі вони стараються, щоб так було.

А коли їм воно не йде по добрій волі, то вони роблять це поноволі, тобто відмовляють передплату на українськомовні публікації і самовільно випускають російськомовні, головне ж там, де передплату платять якась установа.

Таку саму ганебну роботу виконують також в Україні працівники Союздруку.

Ярке світло на цей невідрадий стан, в якому перебуває українська преса в Україні кидає передова „Радянської України" з 17 жовтня 1965 р. п. з. „Передплата продовжається", яка м. і. пише так:

„Особливо добре організована пропаганда друкованого слова на Винничині, Миколаївщині, Ровенщині, Чернігівщині і Полтавщині. Тут як і в інших областях, як і належить, партійні організації і працівники Союздруку найбільше уваги присвячують розповсюдженню органів Центрального Комітету КПСС і компартії України, газет: „Правда", „Рад. Україна", „Правда України", „Робітничая газета", „Сільські Вісти" та журналів „Коммунист", „Партійна Жізка", „Комуніст України і „Вокно агітатора".

Та в деяких областях парторганізації джеді не доцінюють правильного розміщення періодичної преси серед населення, ставляться до цієї важливої політичної справи абияк.

„Особливо відстають у цьому відношенні Одеська, Київська, Львівська, Харківська, Донецька області. Тут темпи відновлення передплатних тиражів газет і журналів, особливо тих, що видаються на Україні, значно нижчі, ніж у цілому по республіці.

„Як показала перебірка в ряді міст і районів працівники Союздруку не використовують для пропаганди видань навіть той рекламний матеріал, який був надісланий їм видавництвами.

„Недостатньо популяризуються газети і журнали республіки в пресі і телебаченню. Мають місце ще випадки, коли на пунктах передплати і у відділеннях зв'язку увазі читачів не пропонується видань, які їх могли б зацікавити. Розпосуджувачі преси часом самі не знають (а частіше не можуть знати — абів) про існування багатьох республіканських газет і журналів.

„Недаремно до партійних органів, редакцій газет і журналів (Закінчення на стор. 3-й)

В. Кедровський

ПАМ'ЯТІ СКУЛЬПТОРА МИХАЙЛА ПАРАЩУКА

Лише недавно я довався про смерть у Болгарії видатного українського скульптора — Михайла Івановича Паращука. Він народився в селі Варваринці на Тернопільщині 16 жовтня 1878 р. Не можу встановити точну дату його смерті наприкінці 1963-го року.

Михайло Паращук скінчив Краківську Школу Краєних Мистецтв за матеріальною й моральною допомогою Митрополита Шептицького. По закінченні науки в Кракові працював під керівництвом відомого скульптора Поппеля у Львові. Там він займався архітектурною різьбою, прикрашаючи міський театр, промисловий музей, університет і бібліотеку. Був співтворцем, разом з Поппелем, пам'ятника А. Міцкевича у Львові. Пізніше переїхав до Парижу, де закінчив в 1910 році академію скульптури Жюльєна і деякий час пра-

цював у майстерні світової слави скульптора О. Родена. В 1911 - 1933 роках проживав у Києві, звідки виїхав до Мюнхена для відомлення свого фаху. Виліпив декілька погрудді українських письменників — В. Стефаніка, І. Франка, П. Кармалюка, М. Лисенка, Т. Шевченка, С. Людкевича, студента Коцюка та кількох інших.

Після організації Союзом Визволення України в Німеччині, в Рашаті, табору для полонених українців російської армії, професор М. Паращук почав працювати там у культурно-освітньому відділі. Разом із сформованою в тому таборі Синьою Дивізією повернувся на Україну до Києва.

На становищі секретаря української дипломатичної місії М. Паращук працював в Естонії, а після уступлення голови місії С. Голішні-

ського, став керуючим справами місії.

Коли з наказу уряду УНР автора цих рядків призначено послом в Естонії, Михайло Паращук залишився у складі посольства як його секретар. Не зважаючи на тяжкі політичні обставини і вороже ставлення деяких кіл до українського посольства, як „германофільського", М. Паращук, завдяки своєму дипломатичному хистові, багато зробив в користь української справи.

Переїздивши на становище радника посольства до Латвії, М. Паращук багато сприяв успішній нашій праці в Ризі. Я просяв Паращука відвідати Німеччину і, користуючись старими зв'язками з військовиками і з часів першої світової війни, зібрати дані про їх настрій і наміри. Вернувшись до Риги, він подав мені цінні відомості, які я використав для чергового звіту Уряду УНР. В тому звіті, на підставі спостережень та розмов М. Паращука з різними німечками старшинами, включно з Людendorфом, я писав вкінці 1919 року: „Німеччина 15-20 років лікуватиме свої рани, а потім прийде до нового

катаклізму на Сході Європи. Отже, відповідно до цього припущення Уряд УНР повинен вести свою закордонну політику взагалі, а у відношенні до Польщі зокрема."

Після ліквідації наших посольств у Прибалтиці М. Паращук виїхав разом зі мною та з деякими членами наших місій до Відня. Коли я оселився в Бадені біля Відня, то він на деякий час приїмався у мене в хаті. Тут виліпив погрудді О. Олеся та С. Черкасенка, а також передав мені на схованку виліплені ним погрудді д-ра Петрушевича і тодішнього прем'єра УНР А. М. Лівчицького.

Вийжджаючи до Америки в 1923 році, я передав ці погрудді, запакані в окремі скрині, разом із своєю бібліотекою на зберігання до транспортної контори Шенкера. На превеликий жаль, там вони пропали, разом із частиною архіву мій.

спіди сестри Паращука, яка проживала в Нью-Йорку. Здається, те погрудді було в її посіданні. Шкода, коли б воно пропало.

Хочу ще пригадати про зв'язки і переговори М. Паращука в Ризі з М. Мануїльським, — головою української союської делегації на мирові переговори з Польщею. З доручення Уряду УНР я мав вислати можливість повороту на Україну деякої частини українських не-політичних і не-військових утікачів, які зі своїми родинами перебували в просто жалких матеріальних умовах.

Нав'язати в цій справі переговори я доручив проф. М. Паращукові, який був з ним знайомий ще до першої світової війни. Мануїльський довгий час порозумівся з „Урядом

„Лицарі Залізної Остроги” вернулися...

(Про відновлену стрілецьку оперету)

Такі речі можуть робити, справжній тільки фанатик української оперети. Більш як 30 років тому театральна публіка Галицької волости чекала на прем'єру оперети „Залізна Острога”. Оперету поставлено, але з репертуару. Три десятиліття вона ніби не існувала і ось в Торонті ставлять її на сцені. Вистава відбудеться 14 листопада на сцені Авдіторію УНО при вул. Коледж. Ставить режисер Лавро Кемпе, за музику і хорі відповідала диригент Ст. Гумінілович, актори-аматори студентів рік уже вивчають ролі, а філія УНО в Торонті поспонсорує виставу, бажаючи віддати поклін Українським Січовим Стрільцям в 50-річчя вимаршу в бій за волю України.

З нас трьох, що майже 35 в Торонті спонсорує виставу тому років творили оперету „Залізна Острога” залишилися в живих тільки я. Актор Луць Лісевич, якому належала ідея оперети та який

гальний нарис оперети з одного етапу життя УСС, який увіковічний в пісні „Не сміє бути в нас страху”. Луць знав цей етап з власної обсервації.

Боже, скільки присмислів і догматів провели ми в двійку, оформлюючи оперету. Луць писав сцену за сценою, а вже я мав написати всю „поезію”, — сола, дуети, більш і менш хорів партії. Але ніколи не дав мені Луць відчувати, що я тільки для цього: Він не показував старшества від мене і сценічним ставом і волицям, та віком. Був справжнім другом. співавтором і ми конфронтували кожну дію, кожну ситуацію, кожну розмову. Теж і мої „поезії” розглядали ми разом, перевірявали і оформлювали. Були сцени, як от булавного Сутяги, що муштрує стрілецьких рекрутів і мав бути зразком шляхетної породи „зупана”, який є водночас і фанатиком-стрільцем, коли ми дослідно „впривали”, посуючись словом за словом, скреслюючи і переплутуючи десятки разів нібито вже готове. Тепер розумію, скільки праці вкладав у цю оперету і Луць Лісевич, який був дисциплінованим з Михайлом Гайворонським у ЗДА та водночас оформлював „на чисто” оперету, до якої стрілецький композитор мав дати увертюру і музику під усі мої поетичні встави.

Прийшов 1934 рік і оперета „Залізна Острога” мала бути поставлена найкращим Народним Театром ім. І. Тобілевича. Режисерував її найвидатніший тоді режисер-актор Микола Бенцаль, оркестрою театру диригував Е. Ціпик, балетні еволюції та декорації оформив Ю. Нікітін. В часописах, в „Ділі” і „Новому Часі” була подана повна обсада оперети: Ціпик-Скрипаль-Р. Тимчук. Вол. Жмайло, пор. УСС — М. Бенцаль, Лесь Булак, хорунжий УСС. Ю. Нікітін, Дарина Шумейко, четар УСС — Л. Бенцаль, Ірина Чорний, медичка УСС. — Л. Ленська; майстер перемоні Ордену — М. Старицький, Мечник Ордену — І. Данчак. Підчасний Ордену — І. Рубач; Дзюба, чуча — Ш. Яковлів, Сутяга, булавний УСС. — І. Рубач, Усуєєв Смішко, Лотинко, Чучмай і Булик — І. Кудла, І. Данчак, Е. Когут і М. Старицький. Крапу на той час обсаду роль у Західній Україні знайти годі. Майже кожне з цих прізвищ є прикрасою історії нашої сцени, багато з них уже покійні, а М. Старицький — це наша слава Мирослав Скала-Старицький!

Поставити нову оперету в столиці Львові було неможливо. Прем'єра її відбулася в Станіславові і теж у Станіславові і там влітку 1934 бачив її. Оперета була оередком мистецького оформлення Конгресу Українських Жінок. Я, її співавтор, сидів незважаючи в котромусь з дальших рядів театру та з серцем під горля-кою слідував за її ходом. Ніхто не вилітала авторів, ніхто не відав їх, не кажучи вже про якийсь гонорар за лібретто. В ті часи для того не було ні змоги, ні претенсій. І мабуть так теж пережив „Залізну Острогу” і її „батько”, Луць Лісевич, бо я ніколи не чув, щоб він мав з неї якийсь гроші. Не знаю теж, хто і як платив Михайлові Гайворонському: мабуть стільки ж, скільки й нам, авторам лібретта?

Але це не було головне. Головне було, що оперета йшла, що мала успіх, і що її вприти окупанська польська влада заборонила ставити. Щось вона нагадувала, щось вносила в душу, щось „небезпечне” було в цій постанові. І я ось так зійшла „Залізна Острога” зі сцени, а потім пішли роки ще тяжчих змагань і зусиль, прийшов 1939 рік і роки після нього і як сотні добрих та позитивних речей, пропала вона в „новому світі”, навіть у мене, співавтора лібретта, не залишилося нічого! — дослівно ані рядочка! — крім спогаду, що колись так написалося.

Читачі можуть собі ясно уявити собі, як був я заскопчений, коли восени 1964 прочитав я несподівано в одній з наших газет, що режисер Лавро Кемпе при помочі УНО в Торонті підготував постанову „Залізної Остроги”. Знаю п. Кемпе, як „запеклого” театромана і як режисера, що ставив „Гуцулку Косеню”, „Шаріну” — справжній козирі нашого театру в Канаді, знаю УНО, яке жертвувало тисячі доларів, щоб „кож раз у рік поставити щось, що потрапить до башти публіки”. Але „Залізна Острога”? Звідки, коли, де і як? А виходить, що Лавро Кемпе, який повинен би в інших умовах бути режисером передового нашого театру, був, вертаючись з праці, розбитий автою і в шпиталі „такі” придумав, щоб до його постанови своїй громаді в 50-річчя Українських Січових Стрільців і пригадав „Залізну Острогу”. А Кемпе такий, що раз „пригадав”, то вже й упреться: „Листування з відомою Михайлом Гайворонським знайшлося, рукопис „Залізної Остроги”, що зберігся між паперами стрілецького композитора. І тепер уже пішло: Лавро Кемпе переписав усе, доробив відповідний вступ до оперети, почав перегорювати з УНО, яке виказало готовість поставити „Залізну Оперету”, знайшов знамого композитора-диригента Дивізії Ст. Гумініловича, що так запалився „волицями” оперетою, пішли розшуки за виконавцями роль, безконечні проби — і...

Кажуть, що діяльність переходить часом мрію. Ось, на моїх редакційних століках лежить офіційне запрошення, яке каже, що я маю „конче” прибути на прем'єру „Залізної Остроги” в неділю 14 листопада 1965 до Торонта та бути поруч пана Гайворонської, дружини сл.

Платити політ. огол. Paid pol. adv.

RALLY AND DANCE

IN HONOR OF GOVERNOR
RICHARD J. HUGHES
REELECTION AND DEMOCRATIC TICKET
OF ESSEX COUNTY

Sponsored by
UKRAINIAN AMERICAN DEMOCRATIC
ORGANIZATION OF ESSEX COUNTY
and
UKRAINIAN ATHLETIC ASSOCIATION
SITCH OF NEWARK

On Thursday, Oct. 28, 1965
7:30 P.M.

SITCH HALL, 18th Ave., corner So. 12th St.
NEWARK, N. J.

Refreshments — Door prices. Very good orchestra.
(Profit to the Sport Club)

Ukrainian American Democratic Organization
Chairman M. MATIASH

Платити політ. огол. Paid pol. adv.

В КНИГАРНІ „СВОВОДА” можна придбати

Лесь ХРАПЛИВА:

Ростинова Назка

Літературні Мемуари

Ціна — \$1.50

Замовлення просимо слати:

SVOBODA

P. O. Box 348

Jersey City 3, N. J.

Виставка Кліма Трохименка в Нью Йорку

9-го жовтня присутня публіка пережила в Літературно-Мистецькому Клубі в Нью Йорку один із цікавіших вечерів. Заповнене обговорення виставки не обійшлося додемо, як пізніше виявилось, нічого особливого, мовляв: малює людина, яка почала малювати щойно на 45-му році життя, самею, примітивіст... Але ж було мило здивування по огляненні образів та по вислуханні оцінки обширної дискусії після цього.

Виставка К. Трохименка обіймає 77 картин, це є мистецький його доробок останнього десятиріччя. Тематика вистави зведена до краєдіяльності, але інші образи на цій виставці створюють автентичний ряд варіантів мистецтва.

Вечір започаткували доповіді наших відомих мистців В. Ласовського та А. Малюка. Вони зазначили присутність із творчим шляхом мистця та старалися простежити доріжку для краєдіяльності його творчості.

Один із доповідачів м. ін. займався здебільшого питанням фольклору та примітивізму у мистецтві, які є близькі себе, однак не покриваються, і з'ясуванням в котрих картинах і в який спосіб це проявляється на обговорюваній виставці. Прелегент зупинився на аналізі постановки мистецького твору, вирізняючи три моменти: виникнення візії, що є певних імпульсів-поштовхів, які спонукають мистця творити, другий момент — це зудар візії з професійним навантаженням, значить відомостями із набутим знанням, арсеналі приладок, вість, яка виникає в процесі творення. Мистець працює на матеріалі та матеріалом і часто оця приладковість створює дуже цікаві ефекти.

Другий момент процесу постановки мистецького твору — зудар візії з інтелектуальним вантажем у мистця з академічним шліфом — не існує у примітивіста, які не враховують нпр. перспективи, чи тих або інших канонів. У них капітал спосереджень є інший, нпр. створюють власну перспективу чи нівелюють її.

На думку В. Ласовського фольклорність Трохименка проявляється в певних засвоєннях з каліграфічної, фактурі тла схожої на тла п. Михайла, почесним гостем прем'єри.

З Вініпегу до Торонта 1,500 миль, але поїду. Хіба можна не поїхати, коли — ніби у притчі про блудного сина, було і пропало, а тепер вернулося? І якщо жаль мені когось, то одного: Що не будуть поруч мене ще більш почесними гостями мій незабутній друг Луць Лісевич та той, що дав музику опереті: Михайло Гайворонський.

Анатоль Курцик

УВАГА! Цього року збільшимо подарунки українським книжкам на Уродинах, Їменинах, св. Миколая, Різдва, Нового Ріка, Великдень та інші нагоди. Придбайте також для себе літературно-мистецькі видання.

Історія Української Культури

або подаруйте цю книгу своїм дітям, вчителям, приятелям або Рідним. Ця книга є одним з найкращих культурних народів, англіїців, німців, французів і др. Хай здійсниться мрія: У кожному українському домі має бути книга як Історія Української Культури.

На бажання замовити можна додати до 1. У. К. картонку з золотом печаткою для Рідного валісу для когось доросте книгу.

На іншому місці, в цьому числі газети, є відповідне оголошення про Історію Української Культури.

Клуб Приятелів Української Культури

КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАНИХ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА НЬЮ ЙОРКУ

ЗАКЛИКАЄ

Українське Громадянство, зокрема Молодь, взяти активну участь

в Загально-Американській МАНІФЕСТАЦІЇ

ЗА СКРІПЛЕННЯМ АМЕРИКАНСЬКОЇ ВІСЬКОВОЇ ДОПОМОГИ В ПІВДЕННОМУ В'СТАННІ І ЗА ПРИПИНЕННЯМ ТВЕРДОГО РУКОЮ ПІДРИВНОЇ РОБОТИ КОМУНІСТІВ У ЗДА.

Маніфестація відбудеться

ЗДОВЖ 5-ї ЕВНЮ на МАНГЕТТЕНІ

в НЬЮ ЙОРКУ,

в суботу, 30-го жовтня 1965 р.

Початок о 12-ї год. виходу.

Збірка українців о год. 11:30 по пол. на 93-ій вул. між 5-ю та Медісон Евінями.

Архиспископ Метислав повинчав у Церкві-Пам'ятнику в Бавнд Бруку Оксану Харищан з Петром П'ясецьким

Бавнд Брук, Н. Дж. — В Метислав вголосив коротке слово до молодих з побажаннями жити і працювати для своєї родини і свого найближчого ближнього, що ніхто з українського народу, й одурдував новоповинчаних іконами. Після вінчання в заліх Шакемехон Канрі Клаб в Скотч Плейн, Н. Дж. відбулося весілля прийняття, що ним проводив, як староста, брат молодого, інок Олександр П'ясецький разом з старостою Володимиром Падохом. У прийнятті взяло участь — понад двісті осіб — членів родни ново-одружених, їх друзів та знайомих. В промовах пригадувалося, що обоє молоді познайомилися на оселі Українського Народного Союзу на Союзівці, де вони спільно під час шкільних канікул працювали.

ПОХІД ПРОТИ УКРАЇНСЬКОМОВНОЇ ПРЕСИ В УКРАЇНІ

(Задіяння зі сто. 2-ої)

налі, Управління Союздруку і Міністерства зв'язку України нахотять екарти з мист і сіл на те, що ім відмовляють у переплаті на окремі органи преси” (підкресл. наше — авт.).

І так в Україні переплати на свої власні гроші не може одержати газети або журналі в українській мові, бо листоноша, розповсюджував преси, чи працівник Союздруку йому відмовляв в переплаті. І він того не боїться, бо він знає, що коли він відмовляв прийняти переплату на українське видання, то йому волос з голів не спаде, а ще й покажуть його за патріотичну роботу.

А бідний переплатник у

„державі селян і робітників” навіть не має сили, щоб боротися проти цього.

Але якби так міністр зв'язку України, п. міністр культури, та й голова Ради Міністрів, довідавшись про такі зловживання виклики хоч раз свої владі і нагнали із служби таких службовців, які в Україні саботують друкування українською мовою преси і кілька таких випадків звільнення з роботи чи іншого покарання було проголошено в пресі, то може стан із переплатою преси в Українській ССР був би інший, а український переплатник не був дискримінований у своїй власній „державі”.

А бідний переплатник у

бл. п. АЛЕНСАНДЕР НОСС

уроджений 26-го березня 1900 року в Чорткові, був учасник Визвольних Змагань, був директором Українського в Чорткові та член великої культурно-освітньої економічної Товариства в Чорткові.

Панахида була відправлена в пох. завед. Schimmuck Funeral Home, 3331 Brehms Lane в Балтіморі, МД.

ПОХОРОН в середу, 27-го жовтня о год. 11-15 по пол. з того ж похоронного заведення на цвинтарі Holy Redeemer Cemetery, 4430 Delair Rd., Baltimore, Md.

В глибокому смутку:

дружина — ЕЛЬФІЛДА

сини — АЛЕНСАНДЕР, мол.

СТЕФАН в Україні

і сестра — ЮЛІЯ СУСЬ в ЗДА

Дітмоса сумною вісткою з Рідини і Знайомих, що в неділю, 24-го жовтня 1965 р. о год. 3:30 по пол. несподівано упокоївся в Бозі наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, ТАТО І БРАТ

бл. п. ОЛЬГА з ПЕРЕСАДІВ ЗАЯЦЬ

Похорон відбудеться в понеділок, 25-го жовтня 1965 р. з церкві св. Арх. Михайла в Гартфорд, Конн. на українській католицькій цвинтарі в Глестонбері.

Горем прибиті:

ЯКІМ — муж

МИРОСЛАВ, ОРЕСТ, РОМАН — сини

СТЕФАН ПІВЛІЧКО — сестра з мужем

МИХАЙЛОМ і дітьми

Родичі і сестра на Рідних Землях

ВОЛОДИМИР ВІДЦІЛА — шагер в Канаді

Парафіяльний Уряд Церкви

СВ. АП. ПЕТРА І ПАВЛА в ВІЛЛІМОНТІ, Конн.

подас до відомо Приятелів і Знайомих, що в неділю 24-го жовтня 1965 р. о год. 7-ї ранку в шпиталі в Норвіч, Конн., помер парафіянин тої ж Церкви

Проф. ІВАН НАУМЕНКО

Похорон відбудеться в середу, 27-го жовтня 1965 р.

Парафіяльний Уряд

У ДРУГІ РОКОВИНІ СМЕРТІ

бл. п. ЛЕВА ЯСІНЧУКА

(* 30. 7. 1882 — + 12. 10. 1963)

відшавшись

в суботу, 30-го жовтня 1965 року

в годі 8-ї ранку

в церкві св. Саши. Посафата в Трентоні, Н. Дж. при 1195 Дуг Евіню

ЗАУПОКИНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

З ПАНАХИДОЮ

про що Члени Родни, Друзів, Приятелів і Знайомих повідомлять та просить про молитви за спойй Душу

Покійного

ГАЛІНА І ІВАН КОСТЮК, племянники

112 La Cede Ave., Trenton, N.J., 08618

Наукове Т-во ім. Шевченка в ЗДА

ФІЛОЛОГІЧНА СЕКЦІЯ

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

відбудеться в суботу, 30-го жовтня 1965 р. в год. 6-11 веч. в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79-та вул. в Нью Йорку.

1. Відкриття.

2. Проф. Віра Вовк-Селіньська, держ. унів. Ріо де Жанейро: доповідь на тему „Сьогорішній З'їзд ПЕН-Клубу в Югославії”.

Вхід вільний. Дирекція Філологічної Секції НТШ

ЗУСТРІЧ 1965 Р.

Туристів груп „Тура на Україну”

що відбудеться

в суботу, 6-го листопада 1965 р.

на СОЮЗІВЦІ

Оселі Українського Народного Союзу в Кергонксоні, Н. Н. в горах Кетскіл

ПРОГРАМА З'їзду:

Субота, 6-го листопада 1965 р. — ПРИЗІД

ОВІД — год. 12:30

ПО ПОЛУДНІ —

Зустріч та висвітлювання знімок і фільмів зроблених на Україні.

Год. 6:30 — вечір та продовження висвітлювання фільмів.

Неділя, 7-го листопада 1965 р. — СЛУЖБА БОЖА.

Зустріч — Дозвілля.

Оплата \$10.00 до \$12.00 включаючи ланч, обід, нічліг і сніданки — яку проху слати прямо на Союзівці.

ЗАПРОШУЄТЬСЯ РОДИНИ І ПРИЯТЕЛІВ.

Зголошення до 25-го жовтня ц. р. листом або телефонічно з поданням кімнат і осіб приймач

KOWBASNIUK AGENCY

286 East 10th Street New York, N.Y. 10009

Telephone: ALgonquin 4-8779 or 8780. Area Code: 212

Увага! Аллентавн і околиця! Увага!

В неділю, 31-го жовтня 1965 року

о год. 3-ї по полудні

в залі

УКРАЇНСЬКОГО ПАРАФІЯЛЬНОГО ЦЕНТРУ

при 883 Н. Фронт Ст. в Аллентаві, Па.

— відбудеться —

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Аллентаві і околиці

до участі в яких запрошені й зобов'язані урядовці, представники і конвенційні делегати Відділів таких місцевостей:

Аллентаві — 147 і 151; Нортгемптон — 44 і 318; Бетлегем — 47 і 288; Істон — 137 і 438; Бат — 95; Ормод — 124; Емералд — 205; Палмертон — 369.

На порядку денн:

1. Звіт з діяльності Окружної Управи і Відділів.

2. Доповідь обласного організатора про нові грамоти, нову книжку вкладах і інші зміни УНСоюзу.

3. Обговорення успішного закінчення передконвенційної кампанії для розбудови УНСоюзу.

В зборах візьме участь

Отепан ГАВРИШ, обласний організатор УНС

Закликаємо всі Відділи прислати своїх численних делегатів, а всіх активних союзних діячів узяти обов'язкову участь у зборах, щоб позитивно вплинути на роботу та з іншими важкими змінами вповнення цього року та обдумати дальшу корисну працю для УНСоюзу.

ГОСТЯМ РАДІ

ОКРУЖНА УПРАВА

Платити політ. огол. Paid pol. adv.

ЗАКЛИКАСМО ВСІХ ГРОМАДЯН ДОБРОЇ ВОЛІ В СТЕПТИ НЬО ДЖЕРЗІ ГОЛОСУВАТИ НА

ВЕЙНА ДУМАНТА

ЯК ГУБЕРНАТОРА І ЧІЛУ РЕПУБЛІКАНСЬКУ ЛИСТУ

Вони заступають принципи гострої боротьби з комуністичною підривною роботою в Америці і домагаються введення мотити в школах в ЗДА.

Об'єднання Українсько-Американських Республіканських Клубів в стейті Нью Джерзі.

Платити політ. огол. Paid pol. adv.

В КНИГАРНІ „СВОВОДА” можна придбати

Лесь ХРАПЛИВА:

числа.

